

ROMANIASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 3/2024

Aika keskiviikko 8.5.2024 klo 8.30-11.00

Paikka Pikkuparlamentti, Tervaleppä-kabinetti
Arkadiankatu 3, 00100 Helsinki

Osallistujat

Aki Lindén, kansanedustaja, pj	x
Tino Varjola, Elämä ja Valo, vpj	x
Janne Blomerus, Suomen Romanifoorumi	x
Päivi Majaniemi, Suomen romaniyhdistys	x
Mertsi Ärling, Romano Missio	x
Ossi Blomerus, Itä-Suomen Aronk	x
Ramona Grönstrand, Pohjois- Suomen Aronk	x
Armas Hagert, Lounais-Suomen Aronk	x
Taito Lehmusta, Etelä-Suomen Aronk	x
Maria Salenius, Kuntaliitto	x
Irja Seilola, Opetushallitus	x
Taina Riski, sosiaali- ja terveysministeriö	-
Ahti Avikainen, työ- ja elinkeinoministeriö	x
Tiina Jortikka-Laitinen, ulkoministeriö	x
Matleena Haapala, ympäristöministeriö	x
Aino Salmi, sisäministeriö	-
Anna Mikander, opetus- ja kulttuuriministeriö (poistui klo 10.00)	x
Pysyvät asiantuntijat	
Panu Artemjeff, oikeusministeriö	x
Måns Enqvist, Poliisihallitus	-
Anu Castaneda, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos	x
Helena Valentin, Itä-Suomen AVI	x

Henry Lindgren, Pohjois-Suomen AVI	x
Malla Laiti, Etelä-Suomen AVI	x
Katja Grenrot, Lounais-Suomen AVI	x
Tuula Åkerlund	x
Erityisasiantuntija	
Janette Grönfors , sosiaali- ja terveysministeriö, s	x
Jaska Siikavirta, sosiaali- ja terveysministeriö	x

KOKOUKSEN ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Lindén avasi kokouksen klo 8.38

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin muutoksetta.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

5. AVI tulosohejaus

Johtaja Jaska Siikavirta (STM) piti puheenvuoron aiheesta ja siitä käytiin myös keskustelua. Siikavirran pp-esitys on toimitettu jäsenille.

Puheenjohtaja Lindén ehdotti, että kunnissa järjestettäisiin tilaisuuksia, joissa AVI esittelisi ohjelmaa ja joissa suunniteltaisiin yhdessä konkreettisia Rompo3 toimenpide-ehdotusten toteuttamista.

Laiti (E-S AVI) kertoi Uudenmaan kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisestä vastaavanlaisesta jo suunnitellusta tilaisuudesta, joka järjestetään 6.6.2024. Samassa yhteydessä Laiti kertoi myös, että AVlen romanityön painopiste on tämän ja ensi vuoden lapsissa ja nuorissa.

Lindgren (P-S AVI) tiedusteli Siikavirralla mahdollisuutta myös AVlen suunnittelijoiden osallistumiseen AVI johtajien kanssa käytävään palaveriin.

Majaniemi (Suomen Romaniyhdistys) puheenvuorossaan

1. peräänkuulutti lisää konkretiaa Rompo3 toimenpiteisiin sekä yhtenäistä ohjausta niissä.
2. toi esille sen, että olemassa olevaa tutkittua tietoa on runsaasti ja niiden pohjalta tulisi tarkastella mitkä asiat kaipaavat lisähuomiota.
3. huomio sen seikan, että vain pieni osa romanijärjestöistä pääsee tilaisuuksiin itse paikalle kertomaan heidän tarpeistaan. Yhteisiä tilaisuuksia tarvitaan myös heille - > tieto ei palaudu heille eikä heiltä päättäjille.

Lehmusta (E-S aronk) toi esille huolensa romanivanhuksista ja peräänkuulutti heidän parempaa huomioimista.

Hagert (L-S aronk) romanivanhukset jäävät syrjään johtuen myös digitaitojen puutteellisuudesta.

Artemjeff (OM) esitti kolme tärkeätä elementtiä liittyen tulosohjaukseen:

1. Toimijuus on keskeistä ja sen mittaaminen.
2. Osallistavien rakenteiden vaikutus.
3. Valtaväestön asenteiden muuttaminen - > toimintojen kohdistaminen heihin.

Blomerus (I-S aronk, Savonlinnan seudun romaniyhdistys ry) toi esille sen, että romaniyhdistyksillä on myös vastuu Rompo3 toimenpide-ehdotusten eteenpäin viemisessä. Savonlinnassa monet toiminnot on valtavirtaistettu, niihin on kaikilla pääsy ja se on toiminut hyvin siellä. Huolena toimintojen järjestämisessä on rahoituksen pieneminen.

Laiti (E-S AVI) mainitsi, että isossa kaupungissa on toisinaan vaikeampi saada ihmisiä kokoon, koska on niin paljon muutakin toimintaa, johon he osallistuvat. Osa on päiväsaikaan myös töissä ja siksi estynyt.

Ärling (Romani Missio) valtavirtaistaminen on hyvä asia, mutta on myös asioita, joissa tarvitaan erityis- ja eriytettyjä toimenpiteitä ja toimintoja.

Lindgren (P-S AVI) toi esille sen, että Rompon toimenpide-ehdotuksille pitäisi olla pysyvä rahoitus.

Varjola (Elämä ja Valo) korosti puheenvuorossaan viranomaisten hyvää asennetta romanityöhön ja sitä, että tulostavoitteet tulisi olla yhdenmukaiset.

Grönfors (STM) teki yhteenvedon käydystä keskustelusta kertoen myös Rompo3 toimenpiteiden rahoituskanavista ja valtion satsauksesta romaniasioihin.

1. Korvamerkittyä rahoitusta ei ole koskaan ollut Suomessa romanipoliittisen ohjelman toimenpide-ehdotusten toimeenpanemiseen toisin kuin komissio on ehdottanut jäsenvaltioilleen. Edellä kerrotun vuoksi rahoitus haetaan erilaisista muista rahoitusohjelmista. Heikkoutena edellä kerrotussa on se, että romanien tarpeita ei välttämättä kuulla, vaan hanke haetaan ohjelman painopistealueiden mukaisesti, vastaten niihin. Järjestöille on haasteellista vastata hankkeiden

omarahoitusosuuksista. Heikkoutena on myös se, että pitkäjännitteisen ja suunnitelmallisen työn tekeminen vaikeutuu ja vähenee resurssipulan vuoksi.

2. Rompo3 ohjelmaa ja sen toimeenpanosuunnitelmaa vuosille 2023-2026 on tehty tämän kevään aikana tutuksi eri aronkien ja paikallisten romanityöryhmientilaisuuksissa sekä kunnille mm. oikeusministeriön koordinoiman Hyvin suunniteltu-hankkeen kumppaneiden Kuntaliiton ja THL:n tilaisuuksissa. Kyseinen hanke päättyy, mutta Rompo3 tutuksi-työ jatkuu edelleen niin ministeriön kuin aluehallintovirastojen/muiden toimijoiden toimesta.
3. Paikallaolijoille jaettiin Rompo3 toimeenpanosuunnitelma, etänä osallistuneille lähetetään se postitse.

Siikavirta (STM) tulosohjaus AVlen tehtäviksi ROMPO 3 toimeenpanon edistämiseksi, tuessa ja seurannassa on AVla velvoittavaa ja työn keskipisteenä tulee selvästi olla vaikuttaminen pääasiallisten toimijoiden toiminnan rakenteisiin, jotta niillä pyritään vastaamaan romanien tarpeisiin ja pystytään huomioimaan kielelliset ja kulttuuriset erityispiirteet osallistamalla romaniväestöä.

6. Neuvottelukunnan jäsenten ja asiantuntijoiden puheenvuorot

Järjestöt kertoivat toiminnoistaan ja hankkeistaan, jotka on koottu myös Rompo3 Toimeenpanosuunnitelmaan <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5669-8> ja siksi niitä ei kirjata tähän pöytäkirjaan erikseen.

Ministeriöiden osalta **oikeusministeriö**, **ympäristöministeriö** ja **TEM** ovat toimittaneet omansa kirjallisena kuten myös THL, ne laitetaan pöytäkirjan liitteeksi. Rompo3 toimintoihin liittyvät puheenvuorot voi toimittaa tiiviissä kirjallisessa muodossa ministeriöön myös kesän aikana.

UM vastaa romaneihin liittyvissä toiminnoissaan Rompo3 toimenpide-ehdotuksiin numerot 64-66 koko ohjelmakauden.

Euroopan neuvosto (EN) on romaniulkopolitiikan keskeisin kansainvälinen toimija. Suomi on tukenut jo 28 vuotta Euroopan neuvostoa romanipolitiikan kehittämisessä. UM tukee edelleen suomalaisten romanijärjestöjen ja -toimijoiden, erityisesti romaninuorten ja -naisten valmiuksia osallistua eurooppalaiseen yhteistyöhön sekä romanijärjestöjen välisen yhteistyön vahvistamista. Suomi toimii ETYJin puheenjohtajamaana vuonna 2025 ja siinä yhteydessä voi tulla myös romaneihin liittyvää yhteistyötä. UM ja STM/RONK osallistuvat holokaustin muiston vaalimista suojelevan International Holocaust Remembrance Alliance-järjestön (IHRA) toimintaan.

Opetushallitus (romanikielen elvytystoimenpiteet) erillinen paperi

Kuntaliitto erillinen paperi

7. TIEDOKSI

Annettiin tiedoksi tiedotettavat asiat yhdellä lisäyksellä.

24.-25.9.2024 Joensuussa järjestettävät Romaniasiaien neuvottelukuntien päivät. Järjestäjänä syksyn neuvottelupäivissä on Itä-Suomen aluehallintovirasto.

8. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous (4/2024) on **tiistaina 17.9.2024 klo 9-11 (Teams)**

Asialistalla ovat muun muassa AVlen puheenvuorot.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.05.

Hyvää kesää ja kiitokset tästä keväästä!

JAKELU

Neuvottelukunnan jäsenet & asiantuntijat